

Bruksela, 25 listopada 2021 r.
(OR. en)

13816/1/21
REV 1

LIMITE

TELECOM 416

NOTA

Od:	Prezydencja
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Dotyczy:	Prawa cyfrowe i zasady cyfrowe – Debata orientacyjna

Rada Europejska podkreśliła znaczenie transformacji cyfrowej dla dobrobytu, bezpieczeństwa i konkurencyjności Europy oraz dla dobrostanu naszych społeczeństw. W tym kontekście zauważyła, że komunikat Komisji pt. „Cyfrowy kompas na 2030 r.: europejska droga w cyfrowej dekadzie” to krok w kierunku wytyczenia cyfrowego rozwoju Europy na następne dziesięciolecie¹.

Technologie cyfrowe zmieniają każdy aspekt naszego życia i oferują niespotykane dotąd możliwości. Pandemia COVID-19 spowodowała radykalną zmianę roli i postrzegania transformacji cyfrowej w naszych społeczeństwach i gospodarkach oraz spowodowała przyspieszenie tego procesu. Pogłębiła też jednak przepaść cyfrową na terytorium Unii Europejskiej, nie tylko między obszarami miejskimi o dobrej łączności a obszarami wiejskimi i regionami oddalonymi, ale również między tymi, którzy mogą w pełni korzystać ze wzbogaconego, dostępnego i bezpiecznego środowiska cyfrowego, a tymi, którzy nie mają takiej możliwości.

¹ Oświadczenie członków Rady Europejskiej z 25 marca 2021 r.

Duże przedsiębiorstwa cyfrowe stają się coraz silniejsze, a ich modele biznesowe i wszechobecna kontrola nad naszymi danymi umożliwiają im wywieranie wpływu na nasz proces demokratyczny. Technologie cyfrowe zwiększają przepaść między osobami ubogimi a osobami znajdującymi się w uprzywilejowanej sytuacji; stwarzają szereg zagrożeń w zakresie ochrony, bezpieczeństwa oraz ograniczania wyboru i podstawowych wolności. Coraz powszechniejsze są naruszenia prywatności, rozpowszechnianie nielegalnych treści i nielegalnych produktów, rozprzestrzenianie się dezinformacji i cyberprzestępczości, ryzyko masowej inwigilacji obywateli, cenzura w internecie i stroniczość algorytmów; wszystkie te zjawiska mogą utrudniać uczciwe i niedyskryminujące świadczenie usług prywatnych i publicznych na rzecz obywateli. Takie problemy mogą potencjalnie zagrozić europejskiemu stylowi życia i europejskiemu modelowi społeczeństwa. Transformacja cyfrowa przypomina do pewnego stopnia zachodzące w przeszłości przemiany, gdy technologia i postęp wpływały na tkankę naszych społeczeństw.

UE ma możliwość i obowiązek wprowadzenia swoich obywateli w erę społeczeństwa cyfrowego, w której ludzie pokonują swoją niedojrzałość cyfrową i stają się świadomi przysługujących im praw cyfrowych, a rządy potrafią jasno określić swoje oczekiwania wobec dostawców technologii, aby zagwarantować indywidualne prawa i wolności oraz zapewnić środowisko, w którym można stawiać czoła pilnym wyzwaniom społecznym.

Jak wyjaśniono w cyfrowym kompasie na 2030 r., UE dysponuje wizją Europy przekształconej cyfrowo do 2030 r. zgodnie z wartościami europejskimi. Jest to Europa sprzyjająca innowacyjnym przedsiębiorstwom i mającym silną pozycję obywatelom funkcjonującym w ukierunkowanym na człowieka, inkluzywnym, dostatnim i zrównoważonym społeczeństwie cyfrowym. Przyjęty niedawno mechanizm „Droga ku cyfrowej dekadzie” to pierwszy krok w kierunku dalszego wzmacniania naszego przywództwa cyfrowego i pozycji obywateli i przedsiębiorstw, a co za tym idzie uczynienia z cyfryzacji siły napędowej wzrostu gospodarczego i dobrostanu społecznego w Europie. Komisja pracuje obecnie nad prawami cyfrowymi i zasadami cyfrowymi mającymi zapewnić zrównoważoną, ukierunkowaną na człowieka i opartą na wartościach transformację cyfrową, oraz planuje przedstawić do końca roku wniosek w tej sprawie, który będzie miał formę wspólnej uroczystej deklaracji.

Deklaracja określająca unijne prawa cyfrowe i zasady cyfrowe ma służyć za ramy odniesienia dla wszystkich Europejczyków, informować ich o prawach, swobodach i zasadach zapisanych w ramach prawnych Unii Europejskiej i wzmacniać ich pozycję w tym zakresie, a także pomagać w zapewnieniu, by te prawa, swobody i zasady były przestrzegane w internecie, tak jak przestrzegane są poza nim. Powinna stanowić wskazówkę dla decydentów podejmujących wspólne wysiłki na rzecz zdefiniowania europejskiego sposobu tworzenia zrównoważonego, ukierunkowanego na człowieka świata cyfrowego oraz na rzecz mocnego ugruntowania działań politycznych UE w ramach procesu cyfrowej transformacji Europy. Deklaracja ta mogłaby zatem stać się globalnym punktem odniesienia dla rozwiązywania społecznych i etycznych kwestii wynikających z transformacji cyfrowej.

Od czasu ogłoszenia tej inicjatywy – w marcu tego roku, w komunikacie na temat cyfrowego kompasu – Komisja aktywnie współpracuje z obywatelami i odpowiednimi interesariuszami, by poznać ich opinie. W maju 2021 r. Komisja zainicjowała szerokie internetowe konsultacje publiczne w sprawie projektu zestawu zasad cyfrowych opartych na kilku głównych obszarach, zgodnych z zasadami określonymi w komunikacie na temat cyfrowego kompasu: powszechny dostęp do usług internetowych; powszechna edukacja cyfrowa oraz powszechne umiejętności cyfrowe, aby ludzie mogli aktywnie uczestniczyć w życiu społeczeństwa i procesach demokratycznych; dostępne i ukierunkowane na człowieka cyfrowe usługi publiczne i administracja; dostęp do cyfrowych świadczeń zdrowotnych; bezpieczne i zaufane środowisko online; ochrona i wzmocnienie pozycji dzieci w przestrzeni online; europejska tożsamość cyfrowa; dostęp do cyfrowych urzędów, systemów i usług szanujących klimat i środowisko; etyczne zasady dla algorytmów ukierunkowanych na człowieka.

Komisja prowadziła również warsztaty partycypacyjne ze społeczeństwem obywatelskim, ukierunkowane rozmowy oraz konsultacje z dziećmi i ich edukatorami. Przeprowadziła również badanie Eurobarometr w celu zebrania opinii z różnych państw członkowskich i różnych grup wiekowych, ze szczególnym ukierunkowaniem na ludzi młodych i różne środowiska społeczne. Wszystkie te działania konsultacyjne odegrały zasadniczą rolę w kształtowaniu projektu deklaracji, którą Komisja proponuje po posiedzeniu Rady ds. Transportu, Telekomunikacji i Energii.

- Działania te wykazały istnienie szerokiego poparcia dla europejskiej deklaracji w sprawie praw cyfrowych i zasad cyfrowych. Wyniki badania Eurobarometr wykazały, że wielu obywateli (82%) uznałoby za przydatne określenie i promowanie – poprzez sporządzenie wykazu praw, zasad i wartości – wspólnej europejskiej wizji społeczeństwa cyfrowego.
- Ponadto 77% obywateli wskazało, że chciałoby wiedzieć więcej o swoich prawach w środowisku internetowym, a znaczna grupa obywateli (34%) wskazała również, że nie była świadoma, że prawa takie jak wolność wypowiedzi, prywatność lub niedyskryminacja powinny być również przestrzegane w internecie.
- Respondenci uczestniczący w konsultacjach publicznych często podkreślali, że europejskie społeczeństwo cyfrowe powinno opierać na wartościach europejskich oraz że kluczowe znaczenie dla społeczeństwa cyfrowego w „europejskim stylu” będzie miało niepozostawianie nikogo w tyle.

Wyniki konsultacji zostaną uwzględnione we wniosku dotyczącym europejskiej deklaracji w sprawie praw cyfrowych i zasad cyfrowych. Deklaracja będzie również opierać się na niedawnych deklaracjach (takich jak deklaracja lizbońska, deklaracja berlińska i deklaracja tallińska) oraz na inicjatywach państw członkowskich, takich jak hiszpańska karta praw cyfrowych, włoska deklaracja praw internetowych, portugalska karta praw człowieka w erze cyfrowej, duńska biała księga w sprawie lepszej umowy społecznej z gigantami technologicznymi lub przygotowany przez Słowenię, Republikę Czeską, Słowację i Austrię dokument roboczy pt. „Promowanie praworządności w środowisku cyfrowym: podejście do nowych i powstających technologii cyfrowych oparte na prawach człowieka”.

W związku z powyższym ministrowie są proszeni o odpowiedź na następujące pytania do dyskusji:

1. Czy europejska deklaracja w sprawie praw cyfrowych i zasad cyfrowych powinna określać sposób działania w kolejnej dekadzie i stanowić pierwszy krok w kierunku ustanowienia globalnego punktu odniesienia we współpracy z tymi partnerami, którzy akceptują wartości demokratyczne UE?
2. Czy zgadzają się Państwo, że wskazane powyżej obszary stanowią dobrą podstawę dla kompleksowej deklaracji w sprawie zasad cyfrowych w dekadzie cyfrowej?